

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Suunnittelu ja päätöksenteko tuulivoimahankkeissa

Kimmo Huttunen

Tuulivoimawebinaari | 7.5.2024

Tuulivoimahankkeiden suunnittelu- ja päätöksentekoympäristöä

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä

Maakuntakaava

Yleiskaava

VAT:t

Asemakaava

Poikkeamiset

Suunnittelutarveratkaisu

Rakentamisen luvitus

YVA-menettely

Tuulivoimahanke

Ympäristönsuojelulaki

Naapurussuhdelaki

Luonnonsuojelulaki

Vesilaki

Tutkavaikutukset

Ilmailulaki

Muinaismuistolaki

Tuulivoima maakuntakaavoissa

- Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisia, maakunnallisia, seudullisia ja ylikunnallisia alueidenkäyttötarpeita
 - Voidaan laatia myös esim. tiettyä alueidenkäyttömuotoa koskien
 - Ohjaa yleiskaavoitusta – täsmentyminen vs. eroavuus tuulivoiman osalta, ks. KHO 2023:57
- Maakuntakaavassa osoitetaan *maakunnalliset ja seudulliset tuulivoima-alueet*
 - Seudullisuuden rajan määrittelemisen maakuntakaavassa
 - Määräyksiä mm. luontoarvojen huomioimisesta, voimaloiden korkeudesta jne.

Yleiskaavat ja tuulivoima

- Yleispiirteinen maankäytön ohjaaminen ja toimintojen yhteensovittaminen
 - Voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrätyllä alueella
- Yleiskaavan käytöstä tuulivoimaloiden rakennusluvan perusteena säädetään MRL 77 a §:ssä
 - Määräystä voidaan käyttää, kun tarvetta asemakaavatasoiseen suunnitteluun ei ole
 - Erityiset sisältövaatimukset
 - Mahdollisuus periä kaavan laatimiskustannukset
- Mahdollista myös kuntien yhteisen yleiskaavan laatiminen (MRL 46 §)
- Ehdollinen rakentamisrajoitus turvaa yleiskaavan toteutumista
 - Mahdollisuus myös ehdottoman rakentamisrajoituksen asettamiseen

Tuulivoimaloiden suunnittelu asemakaavalla

- Asemakaava laaditaan alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten
- Mahdollisuus asemakaavoituksesta kunnalle aiheutuneiden kustannusten perimiseen
- Yleis- vai asemakaava?
 - Muu maankäyttö, yhteensovittamistarpeet, edellyttääkö vaikutusten arviointi tarkkaa sijainnin ohjausta jne.

Suunnittelutarveratkaisu

- Alueen soveltuvuus tuulivoimaloiden sijoituspaikaksi tulisi lähtökohtaisesti ratkaista kaavalla
 - Jos ei yhteensovittamistarpeita, STR voi olla mahdollinen (sijaintipaikan + ympäristön ominaisuudet, tuulivoimaloiden koko ja suhde ympäröiviin alueisiin, osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyiden tarve jne.)
 - Ks. esim. KHO 2013:183, jossa viiden myllyn puisto edellytti kaavaa: ”Edellä mainittu huomioon ottaen tapauskohtaisella suunnittelutarveratkaisulla ei voitu saada sellaista riittävää selvitystä, jonka perusteella hanketta olisi voitu arvioida asemakaavan tai tuulivoimalarakentamista koskevan yleiskaavan erityisten sisältövaatimusten kannalta.”

Tuulivoimaloiden luvitus

- Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää rakennuslupaa (MRL 125 §)
 - Lähinnä kotitarvekäyttöä palvelevat voimalat mahdollista rakentaa toimenpideluvan (MRL 126 §) nojalla
- Jos hankkeeseen sovelletaan YVA-menettelyä, tulee lupahakemukseen liittää mukaan YVA-lain mukainen arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama perusteltu päätelmä
- Rakennuslupapäätöksestä käytävä ilmi, miten arviointiselostus, perusteltu päätelmä jne. on otettu huomioon
- Teollisen kokoluokan tuulivoimahankkeiden toteutus ei ole mahdollista pelkällä rakennusluvalla
- Rakennusluvassa voidaan antaa määräyksiä

Selvitykset ja vaikutusten arviointi

- Kaavoituksen yhteydessä laadittava selvitykset, joiden avulla voidaan arvioida sisältövaatimusten täyttymistä – kaavatason mukaan!
- Tuulivoimahankkeissa tyypillisesti
 - Melu-, välke-, luonto- ja maisemavaikutukset
 - Vaadittavat selvitykset määrittyvät tapauskohtaisesti
- Myös suunnittelutarveratkaisuiden perustuttava riittäviin selvityksiin

Niinimäen tuulivoimahankkeen osayleiskaava Pieksämäellä

Tämä yleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 77a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Osa-yleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alueilla). Osayleiskaavassa osoitetuille tv-alueille saadaan sijoittaa yhteensä enintään 29 tuulivoimalaa.

YLEISKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

M-1

MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE

Alue on varattu pääasiassa metsätaloutta varten. Alueelle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille alueille sekä niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkostoja ja kokoonpanoalueita. Alueella sallitaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen ja maa-ainesten otto. Maankäyttö- ja rakennuslain 16.3 §:n nojalla alue määrätään suunnittelutarvealueeksi. Suunnittelutarveharkinnan velvoite ei koske tuulivoimalarakentamista.

Tuulivoimahankkeen YVA-menettely

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017, YVAL)
 - Tavoitteena *edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia*
 - Kysymys ei ole hankkeen hyväksymismenettelystä
- Sovelletaankin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia
 - Hankeluettelon perusteella tuulivoimahankkeet, jos >10 voimalaa tai >45MW
 - Yksittäistapauksissa pienemmätkin hankkeet, jos aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan hankeluettelo hankkeisiin verrattavia merkittäviä vaikutuksia → ELY-keskuksen (yhteysviranomaisen) päätös menettelyn soveltamisesta
- Mahdollista myös kaavamenettelyn yhteydessä
 - Joka tapauksessa usein käsi kädessä kaavamenettelyn kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sisältö (YVAL 14§)

- 1) arviointiohjelman ja arviointiselostuksen laatiminen
- 2) arviointiohjelmasta ja arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen mukaan lukien kansainvälinen kuuleminen
- 3) yhteysviranomaisen tarkastelu arviointiohjelmassa ja arviointiselostuksessa esitetyistä tiedoista ja kuulemisten yhteydessä annetuista mielipiteistä ja lausunnoista mukaan lukien kansainvälinen kuuleminen
- 4) yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta
- 5) yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista
- 6) arviointiselostus, siitä annetut mielipiteet ja lausunnot, mukaan lukien kansainvälistä kuulemista koskevat asiakirjat, sekä perustellun päätelmän huomioonottaminen lupamenettelyssä sekä perustellun päätelmän sisällyttäminen lupaan

Muualta lainsäädännöstä tulevat rajoitteet

- Luonnonsuojelulaki (9/2023)
- Vesilaki (587/2011)
- Muinaismuistolaki (295/1963)
- Naapurussuhdelaki (26/1920)
- Ympäristönsuojelulaki (527/2014, YSL)
 - Melu- ja välkevaikutuksiin puuttuminen yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §)
 - Ympäristölupa, jos aiheuttaa kohtuutonta rasitusta (YSL 27 §)
- Ilmailulaki (864/2014) → lentoestelupa
- Puolustusvoimien tarpeet
- ...

Kiitos mielenkiinnosta!

kimmo.huttunen@ely-keskus.fi